Ταχὴρ Ἀμπάζη, τὸν ἔβρισε κι' ἔσπασε τὸ τσιμπούκι στὸ κεφάλι του...

Ὁ ἐπίλογος τῆς ἱστορίας αὐτῆς ὑπῆρξε τραγικός. Φαίνεται ὅτι ἡ γύφτισσα τοὺς εἶχε ἀπατήσει, γιατὶ τὸ φάρμακο δὲν ἐπέφερε εὐεργετικὸ ἀποτέλεσμα. Ἡ Κατερίνα ἔμεινε γιὰ πάντα ἔτσι, μὲ τὸ πρόσωπο καταστρεμμένο. Ἀχόμη καὶ ὁ ἄντρας της τὴν ἐσιχάθηκε καὶ τὴν ἐγκατέλειψε. Ὕστερ' ἀπὸ τρία χρόνια ἡ δυστυχισμένη Κατερινιὼ μαράζωσε καὶ πέθανε...

* * *

Ἡ τραγωδία ποὺ διηγηθήκαμε θυμίζει μιὰν ἄλλη ποὺ διαδραματίστηκε στὸ Σεράγι τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ. Ἡ ἡρωΐς αὐτὴ τὴ φορὰ ὀνομαζότανε Μορφοῦλα Γιαννιξῆ, κι' ἦταν ἡ ὠμορφότερη τοῦ χωριοῦ της, κοντὰ στὰ Ἰωάννινα.

Ὁ Ἀλῆ Πασσᾶς τὴν εἶδε μιὰ μέρα, στὴ γιορτὴ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, νὰ χορεύη μαζὺ μὲ τὶς ἄλλες κοπέλλες στὸ πανηγῦρι. Ὁ Τύραννος εἶχε πάει ἔφιππος, συνοδεύοντας μερικοὺς Εὐρωπαίους περιηγητὰς καὶ συνοδευόμενος ἀπὸ τοὺς τζοχανταραίους του... Ἡ Μορφοῦλα, μὲ τὴ γιορτινή της φορεσιά, μὲ τὰ γιορντάνια της καὶ τὰ φλωριά της, τοῦκανε ἐξαιρετικὴ ἐντύπωσι. Γι' αὐτὸ κάλεσε ἀμέσως τοὺς γονεῖς της καὶ τοὺς εἶπε νὰ πάρουν τὴν κόρη τους καὶ νὰ τὸν ἐπισκεφθοῦν στὸ Σεράγι του.

Οἱ δυστυχισμένοι τὸ ἄκουσαν μὲ τρόμο. Στὴν ἀρχὴ σκέφτηκαν νὰ φύγουν ὅλοι, κρυφά, ἀπὸ τὴν Ἤπειρο, ἀλλ' ὕστερα ἐκατάλαβαν ὅτι δὲν ἦταν εὔκολο νὰ τὸ πραγματοποιήσουν αὐτό, γιατὶ ὅλη ἡ χώρα ἦταν γεμάτη ἀπὸ κατασκόπους τοῦ Ἀλῆ... Τότε, στὴν ἀπελπισία τους, ἦρθε μιὰ φωτεινὴ ἰδέα στὸ μυαλὸ τῆς Μορφούλας.

— Ἐγὼ θὰ πάω μόνη μου, εἶπε, στὸ Σεράγι, καὶ θὰ ἰδῆτε πῶς θὰ φύγω ἀπὸ κεῖ ἀπείραχτη.

Καὶ ἡ ἔξυπνη καὶ τολμηρὴ κοπέλλα ἀνεκοίνωσε στοὺς γονεῖς της λεπτομερῶς τὸ σχέδιό της.

Τὴν ἄλλη μέρα ἡ Μορφοῦλα ἀνέβηκε στὰ Λιθαρίτσια, στὸ παλάτι τοῦ Τυράννου. Οἱ φύλακες τὴν ἄφησαν νὰ περάση, κι' ὁ Ταχὴρ Ἀμπάζης τὴν ἔπασε στὸν ὀντᾶ τοῦ Ἀλῆ. Ὁ ὀντᾶς ἦταν ἄδειος. Ἡ κόρη ἐστάθη στὴ μέση καὶ κύτταζε γύρω μὲ περιέργεια.

Ἔξαφνα ἄνοιξε μιὰ πόρτα, καὶ ὁ κολασμένος γέρος, ὁ γιὸς τῆς Χάμκως προχώρησε μὲ τὸ σατανικό του χαμόγελο. Μόλις τὸν εἶδε ἡ κόρη, ἔμπηξε μιὰ κραυγὴ καὶ σωριάστηκε χάμου σπαρταρίζοντας καὶ βγάζοντας ἀφροὺς ἀπὸ τὸ στόμα... Ὁ Ἀλῆς ἐπείσθη ὅτι εἶχε μπροστά του μιὰ ἐπιληπτική, μιὰ σεληνιασμένη. (Οἱ Ὀθωμανοὶ θεωροῦν τοὺς σεληνιασμένους ἱερούς). Στὸ θέαμα ἐκεῖνο ὁ Ἀλῆς ἐτρόμαξε, ἐδοκίμασε μιὰ τέτοια ἀπέχθεια, ὥστε ἐβγῆκε ἀμέσως ἀπὸ τὴ σάλα...

— Πάρτε την ἀπὸ δῶ γρήγορα! διέταξε τοὺς ἀνθρώπους του.

Σὲ κάμποση ὥρα ἡ Μορφοῦλα Γιαννιξῆ — ποὺ εἶχε παίξει τόσο καλὰ τὸ ρόλο της — συνῆλθε τάχα, ἀναστηκώθηκε κι' ἔκανε πὼς κυττάζει γύρω της σαστισμένη. Ὁ Ταχὴρ Ἀμπάζης τὴν συνώδευσε ὥς τὴν ἐξώπορτα.

— Φύγε ἀπὸ δῶ καὶ νὰ μὴν ξαναφανῆς, τῆς εἶπε. Φτηνὰ τὴν ἐγλύτωσες!...

Ὁ πονηρὸς Ἀρβανίτης εἶχε ἴσως καταλάβει τὸ τέχνασμά της.

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

ΤΟΥ ΚΟΥΜΠΑΡΟΥ Τ' ΑΧΕΡΑ

Ὁ Γαλαξίας εἶνε γνωστὸς στὸ λαό μας μὲ τ' ὄνομα «Τοῦ κουμπάρου τ' ἄχερα». Ἡ περίεργη αὐτὴ ὀνομασία του ὀφείλεται, κατὰ τὴν παράδοσι, στὸ παρακάτω περιστατικό:

Μιὰ μέρα κάποιος ἀγωγιάτης πήγαινε στὸ παζάρι μὲ τὸ ζῶο του. Ἐπειδὴ ὅμως στὸ δρόμο του τὸν ἔπιασε μεγάλη κακοκαιρία καὶ δὲν μποροῦσε νὰ προχωρήση, ἀναγκάστηκε νὰ καταφύγη στὸ σπίτι ἑνὸς κουμπάρου του γιὰ νὰ ξενυχτήση.

Τὴ νύχτα ὅμως ἐμπῆκε κρυφὰ στὸν ἀχερῶνα τοῦ κουμπάρου του, τοῦ πῆρε ὅλο τὸ ἄχερο κι' ἔφυγε, πρὶν ἀκόμα ξημερώσει.

Τὸ πρωὶ ποὺ ξύτνησε ὁ νοικοκύρης, εἶδε πὼς τοῦ εἶχαν κλέψει τ' ἄχερα, ἀλλὰ δὲν μπόρεσε νὰ μαντέψη ποιὸς ἦταν ὁ κλέφτης. Ἐπειδὴ δὲ εἶχε ἀνάγκη νὰ προμηθευτῆ ἄχερα γιὰ τὸ ζῶο του καὶ ψωμὶ γιὰ τὴν οἰκογένειά του, ξεκίνησε γιὰ τὴν πόλι μ' ὅλη ἐκείνη τὴ βαριχειμωνιά. Στὸ δρόμο βγῆκαν λύκοι καὶ τοῦ ἔφαγαν τὸ ζῶο, αὐτὸς δὲ μὲ μεγάλη δυσκολία κατώρθωσε νὰ τοὺς ξεφύγη καὶ νὰ γυρίση πίσω στὸ σπίτι του.

Ἀλλά, μόλις ἐμπῆκε μέσα, βρῆκε τὸ μικρότερο παιδί του πεθαμένο ἀπὸ τὴν πεῖνα. Ὁ πατέρας κατελήφθη τότε ἀπὸ ἀπελπισία κι' ἄρχισε νὰ βλαστημάη τὸν ἄγνωστο κλέφτη ποὺ τοῦ εἶχε κάνει τόσο κακό.

Ὅταν ξαναβγῆκε ὁ ἥλιος κι' ἔλυωσε τὸ χιόνι, ὁ νοικοκύρης πῆρε τὸ δρόμο, κι' ἀκολουθῶντας τὰ σκόρπια **ἄχερα, ἔφτασε στὸ** σπίτι τοῦ κουμπάρου του. Κατάλαβε τότε πὼς αὐτὸς ἦταν ὁ κλέφτης καὶ τὸν ἐσκότωσε μ' ἕνα τσεκοῦρι...

Κι' ἀπὸ τότε «Τοῦ κουμπάρου τ' ἄχερα» παρουσιάζονται στὸν οὐρανὸ γιὰ νὰ θυμίζουν στοὺς ἀνθρώπους πῶς τιμωρεῖται ἡ ἀδικία.

ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ Ρ.ΟΙΗΤΡΙΕΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ «ΗΧΩ ΣΤΟ ΧΑΟΣ»

Δημοσιεύουμε μερικὰ τραγούδια ἀπὸ τὴν συλλογὴ «Ἠχὼ στὸ Χάος» τῆς ἀγνώστης ὡς χθὲς στὸ κοινὸ νεαρᾶς ποιητρίας δίδος Μαρίας Πολυδούρη. Ἡ ποιήτρια βρίσκεται βαρειὰ ἄρρωστη στὴ «Σωτηρία», ὅπου τὴν ἐπισκέπτονται καθημερινῶς πολλοὶ λογοτέχναι γιὰ νὰ τῆς ἐκφράσουν τὴ θερμὴ καὶ εἰλικρινῆ τους συμπάθεια καὶ τὴν ἐκτίμησί τους.

I

Ἄνοιξι! Ὁ ἥλιος χρυσαφιοῦ πλημμύρα. Μάγια, μῦρα
παντοῦ καὶ σ' ἀγαπῶ, σὲ καρτερῶ.
Βραδύνεις κι' ὑποψιάζομαι, ζηλεύω, δὲν σοῦ πῆρα
ὅλης σου τῆς ψυχῆς τὸ θησαυρό.

Τὰ λόγια σου! Ὦ, τὰ λόγια σου, μιὰ ὑπόσχεσι ποὺ καίει
μιὰ ὑπόσχεσι ποὺ ἀργεῖ πολὺ νὰ φθῆ.
Τ' ἀκούω παντοῦ, δὲν παύουνε. Μέσα τους κάτι κλαίει,
μέσα τους τρέμει ἡ ἀγάπη σου, προτοῦ μοιραία χαθῆ.

Τὰ λόγια σου μὲ μέθυσαν τὴ μέθη τοῦ θανάτου
κι' ἀκόμα δὲν ἐσίγασαν. Μιλοῦν
καὶ μὲ τρελλαίνουν, μὲ μεθοῦν, μὲ φέρνουν πιὸ σιμά του,
ἐνῶ πιὸ ἀκαταμάχητα στὴν ὕπαρξι καλοῦν.

Ἀγαπημένε, ἂν τὴ ζωὴ τὴ δώσω πίσω, πέ μου,
τί θὰ ὠφελήση, ἀφοῦ δὲ θὰ σὲ βρῶ;
Δὲ λογαριάζω τὴ ζωή, μὰ πῶς μπορεῖ, καλέ μου,
νὰ σβύση πειὰ ἡ ἀγάπη μου; Καὶ νὰ μὴ σ' ἀγαπῶ.

ἐνῶ θἄναι Ἄνοιξι παντοῦ ποὺ ἀκούστηκε ἡ φωνή μας
νὰ ἐπικαλῆται τὸν αἰώνιον ἔρωτα καὶ μεῖς
στεφάνι νὰ τοῦ πλέκοιμε μὲ μόνο τὸ φιλί μας,
μέσα στὸ γιορτασμὸ λατρείας θερμῆς.

Ὦ, δὲ μοῦ δίνει ὁ θάνατος καμμιά, καμμιὰν ἐλπίδα
καὶ μοῦ τὶς ἔσβυσε ἡ Ζωὴ σὰ μιὰ ψυχρὴ πνοή.
Τώρα μοῦ μένει στοῦ ἔρωτα τὴν ἄγρια καταιγίδα
νὰ ἰδῶ νὰ μετρηθοῦν γιὰ μὲ θάνατος καὶ ζωή.

II

Πρὶν φύγω γιὰ τὸ μακρινὸ ταξεῖδι, θὰ περάσω,
διασχίζοντας ἀδιάφορα τῶν δρόμων τὴ βοή,
ἀπὸ τὸν κῆπο ποὺ ἄλλοτε κάποια ἀπροσδόκητη ὥρα
τὰ μάτια σου μοῦ μίλησαν γιὰ μιὰν ὡραία ζωή.

Καὶ λησμονῶντας πὼς κι' οἱ δυὸ βγήκαμε γελασμένοι
κι' ἔγινε τ' ὄνειρο φωτιὰ μέσ' στὴν ἀνατολή,
θὰ ἰδῶ τ' ἄνθη ν' ἀνοίγωνται στὸ φῶς καὶ νὰ προσφέρουν
τὴν εὔοσμη ψυχούλα τους στῆς αὔρας τὸ φιλί.

Θὰ ἰδῶ τὰ δέντρα στὴ βαρειὰ πρασιὰ ντυμένα πάλι.
Περιπλοκάδες νὰ ρουφοῦν ζωὴ στὰ ταπεινά,
χωρὶς νἄναι λιγώτερο χαρούμενες γιὰ τοῦτο
καὶ τ' ἄνθη τους λιγώτερο περήφανα κι' ἀγνά.

Καὶ σὰν ἀπὸ ἕνα μάταιο πεῖσιμα κι' ἐγὼ νὰ ζήσω
ὅσα μοῦπαν τὰ μάτια σου στ' ὡραῖο βραδυνό,
θὰ ἰδῶ νὰ γέρνης πάνω μου καὶ θἄναι τόσο λαῦρο,
τόσο μεγάλο τὸ φιλί, σὰν πρῶτο, σὰν στερνό.

III

Καλέ μου, ἡ Ἄνοιξι ἔφτασε. Τὰ βράδυα μὲ πλανᾶ
πὼς παίζει στὸ παράθυρο ἡ φωτεινή της σάρπα.
Μὰ τὰ μεσάνυχτα γροικῶ ποὺ φευγαλέα περνᾶ
τὸ θλιβερὸ τραγοῦδι σου στὴ νυφική τους ἄρπα.

Καλέ μου, ὅλα γυρεύουνε γλυκὰ νὰ μὲ κοιμίσουν
καὶ νὰ μοῦ ποῦν πὼς ἔσβυσες γιὰ πάντα ἀπὸ τὴ γῆ.
Μὰ ὅλα, χωρὶς νὰ θέλουνε, σένα θὰ μοῦ θυμίσουν,
κι' ἀνίδεα θὰ μοῦ κάνουνε τὴ νοσταλγία πληγή.

Καλέ μου, πῶς ἀπόσβυσε παντοτεινὰ ἡ ματιά σου
ἀπὸ τὸν ἥλιο ποὺ ἄλλοτε μ' ἀγάπη μοῦχες δείξει;
Πῶς ἔγινε ἔτσι νὰ βρεθῶ τόσο πολὺ μακριά σου
κι' ὁ ἥλιος σου ἐχθρὸς νὰ μοῦ γενῆ, σκοτάδι νὰ μὲ πνίξη;

ΜΑΡΙΑ ΠΟΛΥΛΟΥΡΗ

ΕΘΙΜΑ ΜΑΚΡΥΝΩΝ ΛΑΩΝ

ΠΩΣ ΧΑΙΡΕΤΟΥΝ ΣΤΟ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ

Οἱ κάτοικοι τοῦ Ἀφγανιστάν, ὅταν συναντῶνται στὸ δρόμο, χαιρετίζονται ὡς ἑξῆς:

— Εὔχομαι νὰ μὴν κουραστῆς ποτέ, λέει ὁ ἕνας.

— Κι' ἐγὼ νὰ μὴ φτωχύνης ποτέ, ἀπαντᾶ ὁ ἄλλος.

Ἐπίσης, ὅταν μπαίνη κανεὶς μέσα σὲ ξένο σπίτι, χαιρετᾶ τοὺς ἐνοίκους του μὲ τὰ ἀκόλουθα λόγια:

—Ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ μαζύ σας!

—Εὐχόμεθα νὰ σὲ βλέπουμε πάντοτε, τοῦ ἀπαντᾶ ὁ οἰκοδεσπότης.

Ὅταν δὲ ὁ ξένος φεύγει, τοὺς λέγει:

—Σᾶς ἀφίνω στὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ.

—Ὁ Θεὸς νὰ εὐλογῆ τὸ δρόμο σου, τοῦ ἀπαντοῦν ἐκεῖνοι.